

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: L. Lavric)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Cimpoi, I. Secieru, A. Danilov)

ÎNCHEIERE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Boris Cîrțica împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 03 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani

c o n s t a t ă :

La data de 14 august 2017, Boris Cîrțica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat fără întrerupere în organele Procuraturii RM în perioada 01 august 1985 -16 noiembrie 2009, fiind eliberat din funcția de procuror al raionului Briceni în baza ordinului nr. 1030-p din 16 noiembrie 2009, în temeiul art. 85 Codul muncii.

A relatat că la data de 21 august 2009, la atingerea vârstei de 50 ani, în conformitate cu art. 73 din Legea cu privire la procuratură nr. 294/2008, i-a fost calculată vechimea în muncă și stabilită pensia procurorului în mărime de 80% din salariu mediu lunar al funcției deținute, achitată din momentul stabilirii și până la intrarea în vigoare a Legii nr. 56 din 09 iunie 2011, or, potrivit art. 73 alin. (1) și alin. (8), persoana care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime totală în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcția de procuror sau de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% față de salariul mediu al procurorului în exercițiu în funcția respectivă, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani, are dreptul la un adaos de 3%, dar nu mai mult de 80%. Salariul mediu se determină la momentul stabilirii pensiei, luându-se în considerare ultima funcție deținută de procuror. Art. 8 statuează că, procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în

organele Procuraturii. Dreptul de recalculare a pensiei la majorarea salariului de funcție a procurorului în exercițiu, dobândit la 21 august 2009 este recunoscut și de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care s-a efectuat începând cu 01 ianuarie 2013. Conform cap. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016 salariul de funcție al procurorului s-a stabilit în raport cu salariul judecătorului conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Astfel, conform art. 5/1 alin. (2) lit. c) și art. 5/2 lit. d) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, salariul de funcție al procurorului din procuratura teritorială (...) se stabilește în cuantum de: 3,15 salarii medii pe economie pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 12 ani, iar pentru exercitarea funcției de conducere de procuror-șef al secției din cadrul Procuraturii Generale sau de procuror-șef al procuraturii teritoriale i se atribuie un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în mărime de 9%, condițiile valabile, în opinia sa și pentru el.

Reclamantul a menționat că la data de 16 iunie 2017, considerând că organele asigurării sociale i-au încălcat grav dreptul de proprietate (pensie), dobândit anterior în mod legal prin aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, în scopul restabilirii acestui drept și în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar și Legea nr. 152 din 01 iulie 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, iar prin răspunsul din 21 iulie 2017 pârâtul neîntemeiat i-a refuzat în admiterea cerințelor legale.

Din răspunsul indicat s-a desprins cert că potrivit documentelor din dosarul de pensionare s-a constatat că începând cu 21 august 2009, reclamantul beneficiază conform Legii cu privire la Procuratura nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 de pensie pentru vechime în munca ca procuror, cuantumul căreia constituia 80% față de salariul funcției de procuror, în sumă de 4 524,00 lei lunar.

Conform art.73 alin.(8) din Legea menționată, procurorii pensionați beneficiau de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu. Prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost modificat art.7 3 al Legii cu privire la procuratură și abrogate alineatele 3-10 din art. 73.

Astfel, începând cu 01 iulie 2011, procurorii cu excepția procurorilor militari, au avut dreptul la pensie conform Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998.

Conform art. 46/2 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cei puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie în

proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută. Întru actualizarea mărimii pensiei în corespundere cu art. 13 al Legii nr. 156-XIV, pensiile se indexează anual la 1 aprilie, în urma indexărilor efectuate în anii 2012-2017 cuantumul pensiei la 01 aprilie 2017 constituia suma de 5 838,01 lei lunar.

Conform art. 33 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, recalcularea pensiei s-a efectuat numai în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

Reclamantul consideră răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind ilegal, abuziv și pasibil de anulare, cu obligarea ultimei de a recalcula și achita pensia conform cerințelor formulate în acțiune, or, la examinarea cererii prealabile pârâta nu a determinat corect raportul juridic, iar circumstanțe importante pentru soluționarea legală a litigiului nu au fost luate în calcul.

A relatat că Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prin care au fost abrogate alin. (3)-(10) din art. 73 al Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, nu este aplicabilă la caz, deoarece contravine normelor jurisprudenței CtEDO, practicii unanim recunoscute a CtEDO, Constituției RM, Hotărârilor Curții Constituționale, legislației civile naționale și a principiului securității raporturilor juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale de justiție. Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la procuratură, Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în sensul asigurării cu pensii a procurorilor, erau ajustate la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și aveau un mecanism unic de reglementare juridică, inclusiv și în sensul că, procurorul în demisie deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător, drept de care procurorii au beneficiat până la adoptarea și punerea în vigoare a Legii nr. 56 din 09 iunie 2011.

A reliefat că atât Legea nr. 294 -XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, precum și cele anterioare, asigurau reglementarea garanțiilor sociale la vârsta de 50 de ani, în cazul său începând cu 21 august 2009, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Mai mult, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor procuraturii, funcționarilor publici, a decis că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Mai mult, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor (...) au fost obținute prin munca prestată de acestea, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. În acest context, Curtea a reținut anterior că, statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această

activitate le implică. Garanțiile sociale și contribuția acestor funcționari determină faptul că statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari. Aceiași instanță de jurisdicție constituțională a indicat și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului.

Totodată, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate, nu poate fi suspendată prin act normativ adoptat ulterior.

În acest aspect Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale completarea unor acte legislative în partea referitoare la art. 46/1 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, art. 11 din Legea 56 din 09 iunie 2011 face referire la modificarea art. 26, 31, 32, 32/1, 32/2, 32/3, 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Modificările la normele enumerate au fost declarate neconstituționale integral, în condițiile precitate, aceste legi nu se mai aplică nici pentru procurorii pensionați până la 09 iunie 2011.

Astfel, reclamantul a relevat că prin refuzul Case Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia, i s-a încălcat un drept prevăzut de lege, drept dobândit la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor. Toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiei procurorilor, au efect doar pentru persoanele care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Or, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Reclamantul a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale cu nr. C-1135/17 din 21 iulie 2017, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul procurorului-șef al procuraturii teritoriale, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului-șef al Procuraturii teritoriale (raionale) în funcție, începând cu data de 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu data de 01 august 2016, potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 05 februarie 2016, în vigoare de la 01 august 2016, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2017 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost recunoscut ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1135/17 din 21 iulie 2017 prin care a fost respinsă cererea lui Boris Cîrțica de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă. A fost repus Boris Cîrțica în dreptul lezat privind recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite lui Boris Cîrțica pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef al Procuraturii teritoriale (raionale), ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului-șef al Procuraturii teritoriale (raionale) în funcție,

începând cu data de 05 aprilie 2013. A fost încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Boris Cîrțica cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei.

La data de 25 octombrie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel și a solicitat casarea hotărârii din 03 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 03 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La data de 03 august 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat casarea deciziei cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiată și ilegală decizia instanței de apel, deoarece instanța de judecată a examinat superficial cauza, fără a reține spre examinare argumentele și probele prezentate în susținerea apelului, precum și a aplicat și interpretat eronat normele de drept material, aplicabile speței.

A reiterat în susținerea recursului motive de fapt și de drept similare celor invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 mai 2018, dar date ce ar confirma recepționarea copiei deciziei motivate la actele cauzei nu se regăsesc.

Astfel, recursul, declarat la data de 03 august 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în

măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului menționează că argumentele expuse de Casa Națională de Asigurări Sociale din cererea de recurs nu se încadrează în nici unul din temeiurile de declarare a recursului prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) Codul de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul judiciar indică că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, fără a se examina temeinicia lor.

În acest sens, completul reiterează prin prisma jurisprudenței CEDO că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor argumentele recursului au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordine de apel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat